

SEJM
RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ
VI kadencja

Druk nr 2425
Warszawa, 17 lipca 2009 r.

Pan
Bronisław Komorowski
Marszałek Sejmu
Rzeczypospolitej Polskiej

Na podstawie art. 118 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r. i na podstawie art. 32 ust. 2 regulaminu Sejmu niżej podpisani posłowie wnoszą projekt ustawy:

- o zmianie ustawy - Kodeks postępowania karnego.

Do reprezentowania wnioskodawców w pracach nad projektem ustawy upoważniamy pana posła Łukasza Zbonikowskiego.

(-) Andrzej Adamczyk; (-) Iwona Arent; (-) Piotr Babinetz; (-) Barbara Bartuś; (-) Andrzej Bętkowski; (-) Mariusz Błaszczak; (-) Antoni Błądek; (-) Jacek Bogucki; (-) Aleksander Chłopek; (-) Andrzej Mikołaj Dera; (-) Zbigniew Dolata; (-) Marzenna Drab; (-) Adam Gawęda; (-) Szymon Stanisław Giżyński; (-) Jerzy Gosiewski; (-) Przemysław Gosiewski; (-) Artur Górski; (-) Krystyna Grabicka; (-) Kazimierz Gwiazdowski; (-) Kazimierz Hajda; (-) Wojciech Jasiński; (-) Andrzej Jaworski; (-) Krzysztof Jurgiel; (-) Henryk Kowalczyk; (-) Bogusław Kowalski; (-) Leonard Krasulski; (-) Marek Kuchciński; (-) Tomasz Latos; (-) Krzysztof Maciejewski; (-) Ewa Malik; (-) Maria Nowak; (-) Zbysław Owczarski; (-) Anna Paluch; (-) Marek Polak; (-) Piotr Polak; (-) Jan Religa; (-) Józef Rojek; (-) Dariusz Seliga; (-) Anna Sobecka; (-) Piotr Stanke; (-) Andrzej Szlachta; (-) Stanisław Szwed; (-) Adam Śniezek; (-) Krzysztof Tchórzewski; (-) Robert Telus; (-) Jadwiga Wiśniewska; (-) Tadeusz Woźniak; (-) Sławomir Zawiślak; (-) Łukasz Zbonikowski; (-) Jarosław Zieliński; (-) Maria Zuba; (-) Wojciech Żukowski.

**Ustawa
z dnia.....2009 r**

o zmianie ustawy – Kodeks postępowania karnego

Art. 1. W ustawie z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks postępowania karnego (Dz. U. Nr 98, poz. 555, z późn zm¹.) wprowadza się następujące zmiany:

1) w art. 306:

a) dodaje §1a w brzmieniu:

„§1a. W sprawach o przestępstwa przeciwko działalności instytucji państwowych oraz samorządu terytorialnego, o których mowa w art. 222-231 Kodeksu karnego, w sprawach o przestępstwa przeciwko wiarygodności dokumentów, o których mowa w art. 270-277 Kodeksu karnego, w sprawach przeciwko mieniu, o których mowa w art. 278-295 Kodeksu karnego, oraz w sprawach o przestępstwa przeciwko obrotowi gospodarczemu, o których mowa w art. 296-309 Kodeksu karnego, prawo do złożenia zażalenia na postanowienie o odmowie wszczęcia śledztwa lub jego umorzenie, przysługuje także osobom, które przestępstwo ujawniły lub wystąpiły o wszczęcie postępowania. Zdanie drugie paragrafu poprzedzającego stosuje się odpowiednio.”

b) §3 otrzymuje brzmienie:

„§3. Jeżeli podmiot o którym mowa w paragrafie poprzedzającym, albo osoba lub instytucja, która złożyła zawiadomienie o popełnieniu przestępstwa, nie zostanie w ciągu 6 tygodni powiadomiona o wszczęciu albo odmowie wszczęcia śledztwa,

¹ Zmiany wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 1999 r. Nr 83, poz. 931, z 2000 r. Nr 50, poz. 580, Nr 62, poz. 717, Nr 73, poz. 852 i Nr 93, poz. 1027, z 2001 r. Nr 98, poz. 1071 i Nr 106, poz. 1149, z 2002 r. Nr 74, poz. 676, z 2003 r. Nr 17, poz. 155, Nr 111, poz. 1061 i Nr 130, poz. 1188, z 2004 r. Nr 51, poz. 514, Nr 69, poz. 626, Nr 93, poz. 889, Nr 240, poz. 2405 i Nr 264, poz. 2641, z 2005 r. Nr 10, poz. 70, Nr 48, poz. 461, Nr 77, poz. 680, Nr 96, poz. 821, Nr 141, poz. 1181, Nr 143, poz. 1203, Nr 163, poz. 1363, Nr 169, poz. 1416 i Nr 178, poz. 1479, z 2006 r. Nr 15, poz. 118, Nr 66, poz. 467, Nr 95, poz. 659, Nr 104, poz. 708 i 711, Nr 141, poz. 1009 i 1013, Nr 167, poz. 1192, Nr 226, poz. 1647 i 1648, z 2007 r. Nr 20, poz. 116, Nr 64, poz. 432, Nr 80, poz. 539, Nr 89, poz. 589 i Nr 99, poz. 664., z 2008 r. Nr 123, poz. 849, Nr 100, poz. 648.

może wnieść zażalenie do prokuratora nadrzędnego albo powołanego do nadzoru nad organem, któremu złożono zawiadomienie."

Art. 2. Sprawy, w których przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy wszczęto postępowanie przygotowawcze, toczą się do końca postępowania według przepisów dotychczasowych, jednakże w razie zawieszenia postępowania, podjęcia lub wznowienia umorzonego postępowania przygotowawczego postępowanie toczy się według przepisów tej ustawy.

Art. 3. Ustawa wchodzi w życie po upływie 3 miesięcy od dnia ogłoszenia.

Uzasadnienie

Projekt ustawy o zmianie ustawy – Kodeks postępowania karnego jest odpowiedzią na postulaty organizacji pozarządowych w sprawie rozwiązania na gruncie postępowania karnego jednego z istotnych problemów, tj. zbyt wąskiego - jak się wydaje – kręgu podmiotów uprawnionych do złożenia zażalenia na postanowienie o odmowie wszczęcia postępowania przygotowawczego oraz na postanowienie o umorzeniu postępowania przygotowawczego. Kwestia ta ma istotne znaczenie w sprawach dotyczących nieprawidłowości i nadużyć w instytucjach publicznych. W tego rodzaju sprawach jeśli prokuratura odmówi wszczęcia postępowania lub je umorzy, nie ma właściwie podmiotu, który byłby zainteresowany i jednocześnie uprawniony do złożenia zażalenia, a więc do podważenia decyzji prokuratorskiej.

W aktualnym stanie prawnym, zgodnie z art. 306 k.p.k., do złożenia zażalenia na odmowę wszczęcia postępowania są następujące podmioty: instytucja państwowa, samorządowa lub społeczna, która zawiadomiła o przestępstwie oraz pokrzywdzony. Natomiast zażalenie na umorzenie postępowania złożyć mogą wyłącznie strony.

W ocenie projektodawców wąskie ujęcie katalogu uprawnionych do zażalenia na odmowę wszczęcia lub umorzenie postępowania przygotowawczego istotnie przekłada się na skuteczność Państwa w zwalczaniu nadużyć w instytucjach publicznych. Mianowicie, osobami zawiadamiającymi o nieprawidłowościach w takich podmiotach często bywają ich pracownicy. W sytuacji, gdy prokuratura odmawia wszczęcia postępowania lub je umarza, pracownik, który zawiadomił o nieprawidłowościach nie ma legitymacji do złożenia zażalenia na postanowienie prokuratury. Pokrzywdzonym jest bowiem w tym wypadku dana instytucja, a zażalenie w jej imieniu może złożyć jej kierownik. Jednakże, z obserwacji organizacji pozarządowych, wynika, że niezwykle rzadko dochodzi do złożenia zażalenia przez kierownika jednostki. Podobnie wygląda sytuacja mieszkańców gminy lub miasta, którzy zawiadamiają prokuraturę o nieprawidłowościach w jednostkach samorządu terytorialnego. Prokuratura odmawia mieszkańcom danej gminy statusu pokrzywdzonych i w konsekwencji odrzuca zażalenia na postanowienia o odmowie wszczęcia postępowania lub umorzeniu. Aktualny stan rzeczy ogranicza więc możliwości weryfikowania tych decyzji organu prowadzącego postępowanie przygotowawcze, które budzą wątpliwości, co w konsekwencji przekłada się na ograniczenie możliwości zwalczania nadużyć w instytucjach publicznych. Sytuacja ta rodzi w mieszkańcach gminy czy pracownikach instytucji publicznych rozgoryczenie i poczucie bezradności płynące z faktu, że nie mają wpływu na marnotrawienie

ich własnego mienia (w wypadku samorządu terytorialnego) albo majątku instytucji publicznych (w wypadku ich pracowników). Dlatego też projektodawcy zdecydowali się na rozszerzenia katalogu osób uprawnionych do złożenia zażalenia na odmowę wszczęcia postępowania przygotowawczego lub jego umorzenie. Proponuje się, żeby w sprawach o przestępstwa przeciwko działalności instytucji państwowych oraz samorządu terytorialnego, o których mowa w art. 222-231 Kodeksu karnego, w sprawach o przestępstwa przeciwko wiarygodności dokumentów, o których mowa w art. 270-277 Kodeksu karnego, w sprawach przeciwko mieniu, o których mowa w art. 278-295 Kodeksu karnego, oraz w sprawach o przestępstwa przeciwko obrotowi gospodarczemu, o których mowa w art. 296-309 Kodeksu karnego, prawo do złożenia zażalenia na postanowienie o odmowie wszczęcia postępowania przygotowawczego lub jego umorzenie, przysługiwało także osobom, które przestępstwo ujawniły lub wystąpiły o wszczęcie postępowania. Jednocześnie zostało przyznane tym podmiotom prawo przejrzenia akt postępowania oraz skargę na bezczynność organu procesowego.

Przedmiotowy projekt nie rodzi skutków finansowych dla budżetu państwa, ani dla budżetów jednostek samorządu terytorialnego.

Projekt ustawy rodzi pozytywne skutki gospodarcze i nie jest objęty prawem Unii Europejskiej.

Warszawa, 21 lipca 2009 r.

BAS-WAL-1567/09

Pan
Bronisław Komorowski
Marszałek Sejmu
Rzeczypospolitej Polskiej

Opinia prawna

w sprawie zgodności z prawem Unii Europejskiej poselskiego projektu ustawy o zmianie ustawy – Kodeks postępowania karnego (przedstawiciel wnioskodawców: poseł Łukasz Zbonikowski)

Na podstawie art. 34 ust. 9 uchwały Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 30 lipca 1992 roku – Regulamin Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej (Monitor Polski z 2009 r. Nr 5, poz. 47) sporządza się następującą opinię:

1. Przedmiot projektu ustawy

Projekt przewiduje zmianę art. 306 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks postępowania karnego (Dz. U. Nr 89, poz. 555, ze zmianami). Zmiana dotyczy prawa do złożenia zażalenia na postanowienie o odmowie wszczęcia śledztwa i postanowienie o jego umorzeniu. W odniesieniu do wskazanych w projekcie przestępstw prawo to będzie przysługiwało także osobom, które przestępstwo ujawniły lub wystąpiły o wszczęcie postępowania.

Projekt zawiera przepis przejściowy. Proponowana ustawa ma wejść w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia.

2. Stan prawa Unii Europejskiej w materii objętej projektem

Prawo Unii Europejskiej nie zawiera przepisów regulujących zagadnienie będące przedmiotem projektu ustawy.

3. Analiza przepisów projektu pod kątem ustalonego stanu prawa Unii Europejskiej

Przepisy projektu nie należą do materii regulacji prawa Unii Europejskiej.

4. Konkluzja

Przedmiot projektu ustawy o zmianie ustawy – Kodeks postępowania karnego nie jest objęty prawem Unii Europejskiej.

Sporządził: Zespół Prawa Europejskiego i Międzynarodowego

Akceptował: Dyrektor Biura Analiz Sejmowych

Michał Królikowski

Warszawa, 21 lipca 2009 r.

BAS-WAL-1568/09

Pan
Bronisław Komorowski
Marszałek Sejmu
Rzeczypospolitej Polskiej

Opinia prawna
w sprawie stwierdzenia – w trybie art. 95a ust. 3 Regulaminu Sejmu – czy
poselski projekt ustawy o zmianie ustawy – Kodeks postępowania karnego
(przedstawiciel wnioskodawców: poseł Łukasz Zbonikowski) jest projektem
ustawy wykonującej prawo Unii Europejskiej

Projekt przewiduje zmianę art. 306 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks postępowania karnego (Dz. U. Nr 89, poz. 555, ze zmianami). Zmiana dotyczy prawa do złożenia zażalenia na postanowienie o odmowie wszczęcia śledztwa i postanowienie o jego umorzeniu. W odniesieniu do wskazanych w projekcie przestępstw prawo to będzie przysługiwało także osobom, które przestępstwo ujawniły lub wystąpiły o wszczęcie postępowania.

Przedmiot projektu ustawy nie jest objęty prawem Unii Europejskiej.

Projekt ustawy o zmianie ustawy – Kodeks postępowania karnego **nie jest projektem ustawy wykonującej prawo Unii Europejskiej.**

Sporządził: Zespół Prawa Europejskiego i Międzynarodowego

Akceptował: Dyrektor Biura Analiz Sejmowych

Michał Królikowski

PRZEWODNICZĄCY
KRAJOWEJ RADY SĄDOWNICTWA

WARSZAWA, dnia 12 października 2009 r.

Nr KRS-020-4/4-09

Dot.: BK-020-933/09

SEKRETARIAT
ZASTĘPCY SZEFA KS

WPŁYNEŁO
13. 10. 2009

Pan Lech CZAPLA

Zastępca Szefa Kancelarii Sejmu

Szanowny Panie Ministrze!

W załączeniu, uprzejmie przesyłam opinię Krajowej Rady Sądownictwa z dnia 7 października 2009 r. w przedmiocie projektu ustawy o zmianie ustawy – Kodeks postępowania karnego.

z wyrazami szacunku,

sędzia Stanisław Dąbrowski

OPINIA
KRAJOWEJ RADY SĄDOWNICTWA

z dnia 7 października 2009 r.

w przedmiocie projektu ustawy o zmianie ustawy - Kodeks postępowania karnego.

Krajowa Rada Sądownictwa po zapoznaniu się z poselskim projektem ustawy o zmianie ustawy - Kodeks postępowania karnego, opiniuje go negatywnie.

Krajowa Rada Sądownictwa przypomina, iż w opinii z dnia 9 października 2008 roku w przedmiocie projektu ustawy o zmianie ustawy – Kodeks postępowania karnego negatywnie oceniła przedstawiony do zaopiniowania projekt zmian.

Zdaniem Krajowej Rady Sądownictwa nie ma potrzeby rozszerzania katalogu podmiotów uprawnionych do złożenia zażalenia w przypadkach określonych w art. 306 k.p.k., albowiem przepis ten w obecnym brzmieniu w sposób wystarczający zabezpiecza prawa i interesy stron postępowania w przypadku odmowy wszczęcia śledztwa oraz w przypadku jego umorzenia.

W szczególności sprzeciw budzi zawarta w projekcie propozycja dopuszczenia osób fizycznych niebędących stronami do wglądu do akt postępowania. Takie rozwiązanie może godzić w prawa uczestników postępowania oraz służyć jako środek nacisku na organy prokuratury.

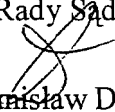
Przede wszystkim, zaś zaznaczyć trzeba, że proponowane zmiany zwiększą kognicję sądów i spowodują tym samym wzrost ich obciążenia.

BIURO
Krajowej Rady Sądownictwa

Za zgodność z oryginałem

DYREKTOR
Wydziału Organizacyjnego i Kadr
Biura Krajowej Rady Sądownictwa

Marian Szkodziński

Przewodniczący
Krajowej Rady Sądownictwa

sędzia Stanisław Dąbrowski

PREZES
NACZELNEJ RADY ADWOKACKIEJ

Joanna Agacka-Indecka

L.dz.
Data wpływu 28.09.2009

Warszawa, dnia 14 września 2009 r.

Pan

Lech Czapla

Zastępca Szefa Kancelarii Sejmu

dot.:PS-155/09 BK-020-933/09

NR - 12 - 1 / 10 / 09

Joanna Agacka-Indecka

W odpowiedzi na pismo z prośbą o zaopiniowanie *poselskiego projektu ustawy o zmianie ustawy - Kodeks postępowania karnego* wskazuję, że należy poddać go analizie z punktu widzenia konsekwencji uprawnień stron wynikających z ochrony konkretnych dóbr w odpowiednich rozdziałach kodeksu karnego, z którymi powinny korespondować powyższe uprawnienia - w tym do zaskarżania postanowień czy innych czynności postępowania. Jednakże u podstaw projektu - jak się wydaje - leży rozbieżności spotykane w praktyce między ochroną dobra uznawanego za abstrakcyjne - np. wiarygodności dokumentów, gdzie nie ma miejsca na pokrzywdzonego w rozumieniu podmiotu indywidualnego, a wyrażnie występującym interesem prawnym w rozumieniu potocznym, gdzie najbardziej zainteresowaną osobą jest ten, czyj podpis został sfałszowany czy wykorzystany i kto z reguły zawiadamia o przestępstwie. Dlatego projekt wychodzi naprzeciw oczekiwaniom stworzenia zależności logicznej między osobą "pokrzywdzoną" (w rozumieniu potocznym), a możliwością realizowania przez nią praw w postępowaniu z uwagi na brak pokrzywdzonego w rozumieniu kodeksowym. Dlatego projekt wart jest uwagi i może pozytywnie wpłynąć na praktykę prawa, pod warunkiem jednak uzyskania wyczerpującej opinii eksperta w dziedzinie prawa karnego by nie naruszyć konsekwentnego i systemowego traktowania ochrony dóbr i praw procesowych z tego wynikających.

Joanna Agacka-Indecka